

Тања Којић

ЛИК ХАСАНАГИНИЦЕ У НАРОДНОЈ БАЛАДИ
ХАСАНАГИНИЦА И ИСТОИМЕНОЈ ДРАМИ
ЉУБОМИРА СИМОВИЋА

Народна балада *Хасанагиница*, која је први пут објављена у Фортисовом путопису *Viaggio in Dalmazia* 1774. године, није губила интересовање публике: „Како по трајању тако и по простору који захвата, рецепција *Хасанагинице* је изузетна – нема друге наше песме усмено, а вероватно ни писаног постања која је тако и у толикој мери прихваћена.“¹ О *Хасанагиници* се писало више него и о једној другој балади наше народне књижевности. Драматска концепција народне баладе као жанра инспирисала је драмске писце да од ове баладе направе драмско дјело. Оно што *Хасанагиницу* чини изузетно погодном за позоришну адаптацију је првенствено сукоб између ликова. Најуспјешнији у том подухвату, односно стварању драмског дјела на основу народне баладе, био је Љубомир Симовић, који 1973. године пише модерну поетску драму *Хасанагиница*. Он је успио да савременом језику прилагоди баладични стих, његову мелодичност и ритам, користећи се бијелим стихом, те да мотиве из епске традиције прилагоди жанру драме, у складу са законитостима драмске врсте. Сliku патријархалне заједнице и краха породице, који су заправо тематска основа баладе, Симовић је на упе-

---

1 Пешикан Љуштановић, Љиљана, „Транспозиција усмене баладе у Симовићевој *Хасанагиници*“, у: Пешикан Љуштановић, Љиљана, *Кај је била кнежева вечера?* Нови Сад, Позоришни музеј Војводине, 2009, стр. 65.

чатљив начин инкорпорисао у модерно доба и на тај начин указао на немоћ човјека у савременом свијету који је против своје воље изманипулисан политиком. На занимљив начин је проширио карактерне особине ликова, те увео и нове, а најзанимљивији и најинспиративнији за нова тумачења, била је и остала, главна јунакиња, Хасанагиница. Основни склоп баладе је неизмјењен. Љубомир Симовић врши осавремењивање, боји новим смислом добро позната збивања.

ХАСАНАГИНИЦА

Прво помињање Хасанагинице у народној балади присутно је у ријечима Хасанаге: „Облазе га мати и сестрица / А љубовца од стида не могла / Кад ли му је ранам’ боље било / Он поручи вјерној љуби својој / Не чекај ме у двору б’јелому / Ни у двору, ни у роду мому!“² Након дуге и тешке агине болести, брзом и наглом смјеном догађаја једно устаљено трајање прекида неопозива порука љуби. Из устаљеног епитета „вјерна љуба“ видимо да агина порука није израз сумње у њену вијерност. Њена немогућност да посјети мужа представља положај жене у патријархалној заједници. Било је непристојно и неприхватљиво да жена посјећује мужа, а поред тога Хасанагиница је имала сина у бешици што значи да је напуштањем простора дома као простора сигурности могла угрозити свој и синовљев живот. Прво непосредно појављивање Хасанагинице у Симовићевој драми присутно је у стиховима: „Има да пробудиш Хасанагиницу / И да истој саопштиш / Да се ја кући враћам прекосутра / Ал да ме она код куће не чека!“³ За разлику од народне баладе у којој је женино недолажење мужу оправдано законима патријархата, у драми Симовић прави измјену. Хасанага криви жену што није дошла четири мјесеца да га посјети и говори како разлог лежи у њеној госпоштини, односно да је Хасанагиници било испод части да њега посјети као човјека који је социјално ниже рангиран од ње. Хасанагино образложење поништава његов савјетник Јусуф који говори оно што нико није у народној балади, а то је – да је Хасанагиница и дошла, о њој би пјевали бесрамне пјесме: „Нема жене која је овамо дошла / А да

2 СНП III – *Српске народне пјесме*. Књига трећа. У којој су пјесме јуначке средњијех времена. Скупио их и на свијет издао Вук Стефановић Карацић, Београд, Просвета, 1976, стр. 375.

3 Симовић, Љубомир, *Хасанагиница*, Београд, Српска књижевна задруга, 1991, стр. 19.

није опевана папрено.⁴ У Симовићевој драми лик Хасанагинице биће освијетљен из неколико перспектива. Жанр драме омогућава да се у односу на баладу живот Хасанагинице сагледа у једној широј слици, којој доприносе коментари других ликова. Из перспективе мужа Хасанагиница је охола, госпођа којој је испод части да крочи у логор међу обичан свијет, која се гнуша необразованих, неокупаних, смрдљивих. Она припада старој лози Пинторовића која ни због мужа не иде на мјеста која не приличе жени. Он криви Хасанагиницу којој је више стало до обичаја, него до њега. За разлику од баладе у којој се ага понаша као кобна сила која прекраја Хасанагиничин живот, у драми он је насилан и пријек човјек.

У драми, Хасанагиници је нејасно мужевљево поступање. Зна да ништа није згријешила, а опет је кажњена. Она о свом животу са Хасанагом говори као што би свака жена у традиционалној заједници. Хасанага јој није дао седам година да напусти дом, плашио се да је неко не погледа, да јој неко не пожели „добар дан“, чак јој ни са братом није дао да остане насамом. Она се плаши мужа, његове реакције и када би отишла да га посјети. Знала је да шта год да учини – Хасанага ће бити строг према њој. У тренутку када не може да повјерује шта јој се дешава Хасанагиница говори да би лакше поднијела да је бог казни, онај који је стварао свијет, него Хасанага који воли овчетину и који звижди док спава. На овом мјесту видимо одбојност коју је Хасанагиница имала према супругу. Она не прима наредбу свог мужа покорно као у народној балади. Она жели да разумије разлоге због којих је он тјера из породичног дома. То је дух модерног доба који даје жени за право да поставља питања и да тражи одговоре.

Једна од већих разлика између подлоге драме и саме драме јесте у приказу бега Пинторовића, Хасанагиничиног брата. У народној балади: „Беже мучи ништа не говори.“⁵ Нема дијалога, оно што би могло бити остварено као дијалог, заправо је трансформисано у монолог у коме један „мучи“ а други говори. У балади – Хасанагиница исказује свој бол брату и он види како се она тешко растаје од своје дјеце, али не проговара. Он ћутке преузима власт над њеним животом, а она само наилази на глувоћу и ћутање мушкараца који не желе да чују за њену мајчинску жалост, ојађеност и осрамоћеност. У драми – бег Пинторовић говори. Њен брат се показује као хладан и безобзиран за њено стање и потребе. Још једна новина је учешће Хасана-

4 Исто, стр. 22.

5 СНП, нав. дјело, стр. 373.

гине мајке у драми. Она је неко ко правда сина, указујући да је Хасанага свој статус сам морао да изгради, док га је Хасанагиница наслиједила од чукундједа. Мајка има став да је овај сплет догађаја посљедица Хасанагиног лудила због учешћа у ратовима и борбама. У балади, бег Пинтоновић вади књигу опрошћења из џепа, не знамо ништа о томе одакле и како је до ње дошао. У драми, он говори да је био код Хасанаге и да је измолио илми-хабер желећи да код себе има доказ да његова сестра није отјерана, да је њен брак са Хасанагом поништен и да поново може да се уда. Након сазнања шта је њен брат учинио, Хасанагиница иронично пита свог брата како седам година брака и дијете могу бити избрисани и да ли се илми-хабер може привити на рану, да ли се може подојити.

У балади јасно стоји да Хасанагиница у роду није провела много времена и да је одмах била испрошена: „Добра када и од рода добра / Добру каду просе са свих страна / А највише имотски кадија.“⁶ Просидба Хасанагинице, а највише то што је ријеч о имотском кадији говори нам да су разлози због којих је Хасанага отјерао жену били такви да ничим нису укаљали женину част. У Симовићевој драми Хасанагиница зна да се супротстави – па када брат исказује жељу да је одмах уда, она се опире. Себе види као иловачу са којом свако поступа према свом нахођењу: „Хоћемо ли од тебе тестију, иловачо / Или ћемо ћасу, иловачо, или саксију / Или окарину / Или лонац / Иловача бар нема језика“⁷. На овом мјесту видимо ону трагедију жене из народне баладе која као дио патријархалне културе нема право гласа, која мора да поступа према наређењима. Иако је ријеч о модерној српској драми, и овдје су трагови неправде, доминације мужа према жени опстали.

Потресне сцене из народне баладе у којима мајка тугује због немогућности да се опрости од своје дјеце, тешке ријечи које изговара Хасанага у драми добијају другачији изглед. Хасанагиница отвореније, слободније говори о својој патњи. Не може да једе, не жели да се буди из сна у коме своје дијете као ђурђевак доји, а који сав мирише на њено млијеко. Она не може да прихвати стварност. Своје смирење налази у Алаху: „Одједном ми се одасвуд указује / Осећам га у води / У мирису кадуље, у укусу бадема / У ћешљу кад се чешљам / У маслини, у коњу / У црвеном и плавом концу, кад везем“⁸. На овом мјесту видимо уплив

6 Исто, стр. 373.

7 Симовић, нав. дјело. стр. 42.

8 Симовић, нав. дјело. стр. 64.

пантеистичке визије и осјећања свијета. Осим Бога у Хасанагиничином поимању, присутан је и онај други који је творевина појединаца као што је Хасанага, а који је закон одобрења спровођења личне воље.

За разлику од народне баладе, у којој се имотски кадија појављује након што Хасанага истјера своју жену и жели да је запроси, чему се Хасанагиница не радује – у модерној драми је другачије. На помен имотског кадије Хасанагиница је сва преблиједила. Из уста бега Пинторовића сазнајемо да је прије седам година Хасанагиница жељела да се уда за имотског кадију, али због братовљевог рачуна и користи коју је имао у првом плану – сестру је удао за Хасанагу. Да жена нема право избора говоре нам идући стихови: „Кад сам рекла да је сав од кадифе / Казала си ми да је женскаст / А да је Хасанага од станца камена / Мушкарчина! / А кад сам теби говорила то / То за косу, руку, глас и покрете / Казао си ми да је потуљен / Њему сте се и пред слугама смејали!“⁹ Хасанагиница не жели да пође у Имотски, јер тамо нема никога свог; она је сада мајка и жели да остане уз своје дијете. Све што говори не налази одјека код других: „Боже, као да мртвима говорим!“¹⁰ Она је несхваћена, својим начелима и поимањем разликује се од околине, не слаже се са братовљевим ставовима и гадостима које износи, не схвата зашто је она његова сестра када се толико разликују. Хасанагиница је безнадежна, свјесна како о њеној судбини одлучују други. Она себе види у мраку, своју главу на столу међу онима који јој суде: „Тебе не зову на разговор / А суде / о твојој глави.“¹¹

Након сазнања да ће за недјељу дана бити предата у руке имотском кадији, Хасанагиница говори: „Иловачу ископаш, поквасиш / Не питаш је шта ћеш од ње да месиш / Почнеш једно, па се предомислиш / Па треће / А иловача на све пристаје.“¹² За разлику од народне баладе у којој Хасанагиница моли брата, али не разоткрива његове личне намјере приликом просидбе – у драми она јасно говори да бег Пинторовић све ради због личног интереса. Њему није стало до сестре и тога како ће она сутра свом дјетету у очи погледати, али му је зато стало да иза себе има потпору кадије. Хасанагиница је свјесна доба у коме живи и права која брат на њу полаже. Она прихвата да буде онако како он жели, али га и уцјењује. Говори брату да свадбе неће бити

9 Исто, стр. 70.

10 Исто, стр. 70.

11 Исто, стр. 74.

12 Исто, стр. 79.

уколико сватови не прођу поред Хасанагиних двора. Код Симовићеве Хасанагинице тежња за отпором је присутнија него у балади, па је у тренутку супротстављања брату – бескомпромисна. Жели да још једном види и пољуби своје дијете. Све неправде које су јој учињене у њој буде револт, па се јунакиња баладе која се од страха жели убити, у драми на тренутак претвара у једну огорчену и повријеђену мајку која самоубиство користи као уцјену да би добила оно што највише жели, а то је сусрет са сином. Материнска љубав и бол проузрокован одвојеношћу од дјетета надјачавају све остало. Њу више не брине ни кршење обичаја и законитости вјере којој припада, па пријети брату да ће осрамотити њега и њихову кућу. Очајна мајка сада је спремна да због сина претрпи много већу срамоту од оне коју би њен одлазак код болесног аге проузроковао. У жустром и емотивно напетом говору којим жели доказати брату да је на све спремна, она ће рећи: „Схваташ ли сад? Свашта могу! / Кажем ти само толико, / колко да видиш о чему се ради! / Разумеш ли? / Ја се више не плашим ни срамоте!“¹³ То је једини тренутак у драми у коме је Хасанагиница супериорнија у односу на свог брата. Брат није насјео на њену уцјену, тако да је она отишла корак даље. Пријети да ће направити срамоту, да ће да се разголити пред сватовима, нудиће им се да је пипају, прозваће султана и везира. Ништа више не могу да јој одузму, сада се ни срамоте не стиди. Хасанагиничина мајка наговара бега Пинторовића да уради онако како Хасанагиница жели, јер јој је стало да јој образ кћери остане чист. Улоге су замијењене, сада страх осјећа Хасанагиничина мајка и бег – јер постоји могућност да слику коју граде о себи у друштву буде уништена. Из тих разлога бег пристаје да услиши Хасанагиничин захтијев.

На Хасанагиничину тугу и племенитост удара њена мајка. Говори јој све оно што она и сама зна, али не жели да чује, бар не од мајке. Мајка сматра да се Хасанагиница нема права жалити, јер је њен брат због ње замало изгубио углед и могућност просперитета. Бол који је до тог тренутка Хасанагиница осјећала почиње да се трансформише у страх. Мајка њене ријечи не разумије. Симовићева Хасанагиница је свјесна свог инфериорног положаја, немогућности да одлучује о сопственом животу и својој улози у политичким препуцавањима између Хасанаге и брата. Хасанагиница опхрвана болом почиње да живи у полусну. Непрестано наилази на незаинтересованост мајке за њен бол. Њена несрећа за мајку је само незгодан случај који она треба ријешити и извући се из њега на било који начин, само да би

13 Исто, стр. 65.

сачувала образ породице. Док се она бори са својим болом, мајка брине о сервису да се не полупа. Патња, подређеност, трагичност Хасанагинице све више расте како се приближава дан одласка у други дом, али она не заборавља претходни живот. Хасанагино поступање према Хасанагиници може се тумачити на два начина. Прије свега, његовом љубомором и влашћу који је мушкарац у патријархалном добу имао над женом, али његови поступци могу говорити о изванредној љепоти Хасанагиничиној због које он није имао мира. Она је пристала да трпи оно што јој је живот, али и брат додијелио. Кадија је био дјевојачка љубав Хасанагинице коме се она окреће, незадовољена у браку. Он је био права прилика за Симовићеву Хасанагиницу и сјећање на њега прати Хасанагиницу и током брака у коме му она остаје емотивно вјерна. Она и не слуги да је кадија мртав, па тако му се у сновима и даље предаје. Свјесна је да, родивши дијете Хасанаги, никада неће моћи остварити своју љубав са кадијом. Сања имотског кадију у џенету са цвијетом у бради, како је чека, али то више није могуће због дјетета које је родила. Њен свијет је разломљен на два дијела, на реални свијет у коме је роб и жртва агине самовоље и иреални свијет, свијет снова у коме машта о животу са кадијом. Градацијски расте трагичност Симовићеве Хасанагинице, јер она све више говори о својој патњи – док њена мајка упорно остаје незаинтересована. У тренутку спознаје да ни у џенету кадија јој не би припао, тада би све било и даље Хасанагино. Издваја се од осталих ликова својој чистотом. Побожна, зна да ће и ага и бег платити своја огрешења према Алаху. Свјесна је пролазности овоземаљске славе. Вјерује да постоји друга правда, ако не на овом свијету, а онда на оном другом.

Имотски кадија је све оно што одговара Хасанагиници, он је окренут себи, достојанствен и тих човјек. Обоје су блиски једном другом свијету, свијету сна и ноћи. За Хасанагиницу ће један од Хасанагиних аскера, Муса, рећи као да се на мјесечини сунчала а имотски кадија да је као сијенка чемпреса. Имотски кадија се пореди са сијенком чемпреса а та иста слика чемпреса се јавља и у Хасанагиничиној постељи: „Иза оног сам прозора спавала / Са сенком оног чемпреса у постељи / Колико ми је пута / Та сенка била једини пријатељ“¹⁴. У народној балади, имотски кадија се појављује као жив човјек, док је у Симовићевој драми ријеч о мртвом љубавнику: „Хасанагиница и не знајући, својом љубављу и чежњом ремети међу између живог и мртвог,

14 Исто, стр. 98.

и тиме узрокује Кадијин привремени повратак.¹⁵ Овдје можемо увести мотив несуђеног вјенчања, који се показује кроз несуђени брак Хасанагинице и имотског кадије. Уз овај мотив вежу се и мотиви младих мртваца, несуђених љубавника чија се љубав одбија на оном свијету након везивања мртвачком свадбом. Она након пораза које доживљава постаје биће неког другог свијета, што примјећују и други ликови говорећи да је сишла с ума. Она почиње да сања на јави: „Под орахом седим и везем / А ногом љуљам колевку.“¹⁶ Сања о идеалном простору у коме се налазе цетнетске воде и гдје се једино може реализовати њена веза са кадијом. Њено маштање и сањање о таквим просторима представља бјекство из суровог окружења у коме је била заробљена. Једини начин да опстане у немилосрдном окружењу у коме не наилази на људскост – јесте да сања о идили.

У народној балади сусрет са дјецом представља драмски врхунац. За разлику од драме у којој Хасанагиница има сина, у балади Хасанагиница има петоро дјеце. На одласку из дома она се прво поздравља са мушком дјецом, затим кћеркама и на крају са најмлађим сином у бешици, коме је мајка најпотребнија. Округне и неопозиве ријечи Хасанаге доводе до трагичног расплета. На Хасанагине ријечи да је срца каменог, њој пуца срце за дјецом. Умире тек када ага проговори, као што је на почетку пјесме полетјела да скочи са куле када је помислила да је он дошао. У драми долази до сусрета Хасанагинице са дјететом, али на коме је она раније инсистирала. Она не зна ни шта би урадила, јер треба да у једном тренутку за цијели живот се нагледа и намилије дјетета. Она је свјесна да се све преломи на дједи, и да је њено дијете оно које ће сутра судити поступцима свога родитеља: „Не знају да је судија у колевци“¹⁷. На њен бол надвија се Хасанага који јој пребацује да ће она сада бити у кадијином кревету, говори јој исто оно што Хасанага у народној балади. Хасанагиничино срце није могло поднијети те ријечи. Камен њој није у грудима, него је вријеме и људи који не цијене праве вриједности каменују. Наслоњена над колијевком Хасанагиница умире. На самом крају драме Муса изговара веома важну реченицу, која говори о позицији жене и њеној потчињености – јер други немају саосјећања за њен бол: „Да није умрла, нико јој не би

15 Пешикан Љуштановић, нав. дјело, стр. 80.

16 Симовић, нав. дјело, стр. 126.

17 Исто, стр. 133.

верово“¹⁸. Трагични крај обје јунакиње није на исти начин мотивисан Хасанагиница из баладе умире првенствено као мајка чији је бол због губитка дјеце био превелики, што потврђују и стихови на самом крају баладе: „Успут се је с душом раставила, / Од жалости гледајућ’ сироте“¹⁹.

Симовићева Хасанагинца је у потпуности заточеник сопствене судбине и она је лик „којим у потпуности руководи судбина, без обзира на то што би се по изразито социо-политичком контексту драме могло закључити да је и песникова јунакиња жртва друштвених околности.“²⁰ За разлику од народне баладе у којој Хасанагиница живи у једном патријархалном друштву, у драми Симовић показује урушавање традиционалних схватања. Суочени смо са трагедијом племенитости у свијету у коме влада неукост, неморал који је оличен у мушком свијету у рату, као и војној употреби жена. Тек након смрти – Хасанагиници вјерују, што значи да једна морално чиста и племенита душа није могла наћи своје мјесто у свијету у коме се такве вриједности не цијене и које почињу да се урушавају. Иновација коју Симовић уноси у драму, а која се приближава естетичким мјерилима нашег времена тиче се питања језика. Код других ликова његове драме присутно је мијешање савремене лексике и периферијског идиома са језиком народне пјесме. Једино у лику Хасанагинице Симовић је задржао поетску прочишћеност. У том аспекту она остаје блиска јунакињи баладе. Мајчинска њежност, тешка позиција жене, бол и неразумијевање јављају се у лирским исказима велике поетске вриједности. Она остаје досљедна узвишености и лиричности језичког израза који се јавља и у балади. Чистоту материнске љубави најбоље потврђују лирски искази изузетне поетичности у којима Хасанагиница јадикује за сином: „Мало моје, на лавандулу мирише! / Прстић на нози му мирише! Зумбул бели! / Косица му на сапун / и на цвеће / мирише, / колевчица му / ко облак препун цвећа, / мирише.“²¹ У тим исказима су очигледни утицаји народног духа, па се тако Хасанагиница по говору одваја од других ликова чији је говор модернији. Међутим, иако је Хасанагиничин језик задржао у највећој мјери ону чистоту и поетичност која је карактеристична

18 Исто, стр. 136.

19 СНП, нав. дјело, стр. 376.

20 Врбавац, Јасмина, „Хасанагиница“, у: *Жрђивовање краља: мић у драмама Љубомира Симовића*, Нови Сад, Позоришни музеј Војводине, 2005, стр. 40.

21 Симовић, нав. дјело, стр. 102.

за баладу, не може се пренебрећи чињеница да је и њен говор прилагођен духу и сензибилитету модерног човјека. То је највише изражено у оним тренуцима емотивног слома у којима Хасанагиница посеже за очајничким средствима како би успјела да се избори за посљедње виђење са сином. Док пријети брату да ће се обнажити пред свима и дозволити да мушке руке дирају њено разголићено тијело, она ће посегнути за изразима који су одраз савременог говора и у потпуности недолични говору јунакиње баладе, па рећи: „Видим ја тебе, Мујо, како ме фиксираш!“²²

ЗАКЉУЧАК

Љепота народне баладе послужила је Љубомиру Симовићу као основа да у слободном стиху испјева своју *Хасанагиницу*, драму у два дијела и осам слика. У народној балади али и Симовићевој драми тема о злосрећној Хасанагиници заузима истакнуто мјесто. Драмско дјело *Хасанагиница* Љубомира Симовића улази у сами врх најзначајнијих дјела писаца српске драмске књижевности после Другог свјетског рата. Основне особености аутора које се јављају у његовој поезији преливају се и у драмско стваралаштво: сензибилност, мелодиозност и богатство језика, као и хумористичка имагинација. Аутор је сцену видио као могућност обнављања пјесничког хоризонта и пјесничких облика. Петар Марјановић наводи да је Симовићева *Хасанагиница* доживљела огроман успјех због велике повезаности драме са народном баладом и „чињеницом да оновремена публика реагује на сличан начин као и публика античког доба, која је гледајући трагедије очекивала да познату причу види у другачијим околностима, у светлости естетичких, моралних и филозофских мерила времена којем и сама припада.“²³ Народна балада изоставља све оно што је нужно за разумијевање саме радње, док драма (у овом случају Симовићева), врши додатно тумачење и проширивање како догађаја тако и ликова. У наведеној драми, као и у остатку свог стваралаштва, Симовић је илустровао основна интересовања која су се тицала утемељења заснованих на искуству народне и писане традиције. Лик Хаса-

22 Исто, стр. 64.

23 Марјановић, Петар, „Три трагикомедије савремене осећајности (Љубомир Симовић „Хасанагиница, 1973, „Чудо у Шаргану“, 1975, „Путујуће позориште Шопаловић“, 1985)“. У: *Српски драмски йисци ХХ столећа*, Нови Сад – Београд, Матица српска – Факултет драмских уметности – Академија уметности, 1997, стр. 256.

нагинице у драми је изграђен по моделу главне јунакиње у балади, али тако да су те особине уграђене у слику модерног свијета – па Симовићева Хасанагиница постаје симбол модерног, немоћног човјека који није способан да се одупре политичким манипулацијама. Трагика јунакиња баладе, али и драме, извире из њихове покорности заједници којој припадају и немогућности супротстављања нормама заједнице. Свјесне су свог безнадежног положаја који је проузрокован немогућношћу преласка бедема патријархалног друштва. Док је у балади народни пјевач више пажње посветио кобној судбини неутјешне мајке, у драми Симовић, поред чистоте материнске љубави, указује и на чежњу и бол жене чија љубав према вољеном мушкарцу није могућа на овом свијету. Клицу несреће носи и увођење једног од најраспрострањенијих јужнословенских мотива – мотива мртвог вјереника који води вјереницу у смрт. Несклад који се јавља у Хасанагиници и у свијету који је окружује није могуће измирити, и зато је трагична смрт на крају неминовна. Раскол између мајке и жене који постоји у њој не може бити превазиђен на овом свијету, па се на крају драме отвара могућност о успостављању новог живота са кадијом – али након смрти. Симовићева *Хасанагиница* може се посматрати и као самосвојно дјело, независно од усмене баладе, али важно је истаћи да раскидање везе између подлоге и онога што је на тој подлози настало доприноси слабијем интензитету доживљаја и једног и другог дјела. Губи се могућност посматрања традиционалног и иновативног у усменој балади и модерној драми. На основу овог рада видјели смо да се лик Хасанагинице из народне баладе, у драми не исцрпљује, и сва преобликовања показала су се као успјешан сусрет модерне драме и усмене баладе.